VIII. évfolyam. Arad, 1893. Május 25. Csütörtök. 118-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7. „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1.20

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság", főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések dija:

Hat h. petit sor egyszer	8 kr	Bélyegdij külön	30 kr
Minden következőnél	6 „	Nyiltér sora	20 „

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

A jezsuiták uj jelszava.

Arad, május 24.

Amulat fogta el az embert a ferditések, hazugságok, ámitások azon ezerféle furfangjai felett, melyekkel a jezsuita sajtó a tiszta, kézzel fogható igazságot keveri, takarja, letagadja. Csak nem rég volt, hogy a jezsuita Dioskurok, a P. N. és a B. H. bizonyitották, miként Kossuth Lajos nem azt irta, a mit irt, s nem azt mondta, a mit mondott, s hogy ha ő a szabadelvüség mellett még lelkesedik is egy kissé, ez csak onnan van, mert nagyon távol áll a magyarországi események- és pártoktól, stb.

Most — különösen a függetlenségi párton beállott szakadással szemben — azt akarja elhitetni a világgal, hogy az országban és a parlamenti körökben az uj pártalakulás felekezeti szempontok szerint történik, körülbelül olyanformán, hogy a reformátusok a kormány mellé, a katholikusok pedig a kormány és a szabadelvü reformjavaslatok ellen sorakoznának.

Már ennél arczátlanabb hazugságot rég nem eszelt ki a fekete sajtó. Hiszen bármily számottevő is a református elem Magyarországon, mégis, ha teljes szolidaritásba lép is föl az egyházpolitikai törvényjavaslatok mellett, az országos közvéleményt a fővuri rend, a főpapság, a konyhák tányérnyalói és a nemzetiségek ellen a katholikusok nélkül olyan egyhangu megnyilatkozásra nem birhatja vala, mint a milyen egyhangusággal az a közvélemény tényleg megnyilatkozott.

Aztán hiszen nem is olyan abszolut kivételesség nélkül törik magukat a reformatus urak a szabadelvü reformok mellett. Nagyon jól tudjuk, hogy a lutheránus Dalai-Láma, jó Péchy Tamás elsőnek lépett ki a szabadelvüpártból, mert ő a kötelező polgári házasságot — bár szivvel-lélekkel vallja — az adott viszonyok között nem tartja időszerünek. Oly typikus módon nyilvánult meg az öreg ur föllépésében az elvekkel való játszás, a politikai hazugság, hogy minden tétova nélkül őt neveznők meg a jelen magyar alkotmányos élet szégyenfoltját képező politikai jezsuitizmus megteremtőjének, ha ebben Apponyi Albert gróf már régen meg nem előzte volna.

A főrendiházi oppozicióban is Teutsch lutheránus püspök csak oly lelkesen lépett föl a vallásszabadság ellen, mint akármelyik katholikus főpap; a mi pedig a zsidóságot illeti, a függetlenségi párt két egyedüli telivér zsidója, Helfy és Visontai nem a szabadelvü Eötvös, hanem a jezsuita Polonyi-val tart, akárcsak ha orthodox hitsorsosainak elveit osztaná, a kik magukra nézve mit sem tartanak nagyobb veszedelemnek, mintha a nemzet testébe, keresztény polgártársak közé kellene beolvadniok s esetleg nem csak egyazon urnába szavazniok, hanem esetleg egyazon forrásból inniok.

Világos dolog tehát, hogy a vallás-politikai reformoknak országos felkarolásánál a katholikus vallásu polgárságnak kiváló, sőt bátran állithatjuk, elsőrendü szerepe van és lesz; és ha valaki — magának országos publicisztikai jelentőséget arrogáló ember — azt állitja, hogy a katholikus felekezetü polgárság küzd a kormány és annak programmja ellen, ugy ez nem lehet más, mint egy olyan lutheránus jezsuita, mint Kaas Ivor báró, a P. N. és a B. H. sötét regióinak barlanglakója.

Egypárszor már alaposan elbántunk ezen veressipkás lutheránus ultramontánnal, és most ismét van alkalmunk bemutatni azon bolondgombákat, melyekkel a P. N. utján mételyezi meg a különben egészséges magyar közvéleményt. Az Eötvös kilépését a pártból kritizálva, igy szól a többi közt a hires szóferditő:

„Az uj párt alkatelemeiből és programmjából következtetni lehet arra, hogy a válságban nagy része volt a felekezeti szellemnek, mely más vallásuak iránt türelmetlen, és a politikai radikálizmusnak, mely az egyházat talán még inkább gyülöli, mint az államot. Bizonyosan lehetetlen egymással kiegyeztetni a heidelbergi kátét és a tridentizsinatot. . . . A függetlenségi és 48-as pártnak szerencsétlensége, hogy midőn az aulikus szabadelvü kormány régi szövetségesével, a katholikus egyházzal összeveszett, e harcz az elkeresztelések körül indult meg, s tehát a protestánsokat a kormány táborába hozta. A függetlenségi párton a protestánsok és katholikusok között féltékeny bizalmatlanság keletkezett. Ezt felhasználta a kormány s ime az eredmény . . . Fejlődvén a kormány harcza a katholikus egyház ellen, a minisztérium odáig jutott, hogy a hivő katholikusnak lehetetlen vallásának megtagadása nélkül a kormány minden javaslatához változatlanul hozzájárulni. . . Az ellenzéki pártokban is a vallásos katholikusok el vannak keseredve. A heidelbergi káté és tridenti zsinat okozták a függetlenségi és 48-as párt bomlását"

Nos, ha a heidelbergi káté mind ilyen lutheranusokat csinált volna a pápistákból, mint a milyen felvilágosodott és józan gondolkozó lutheránus a Kass Ivor báró, akkor kár volt azt a kátét Luther Mártonnak föltalálnia.

Aszondja a Kaas báró, hogy a hivő katholikusnak lehetetlen vallásának megtagadása nélkül a kormány minden javaslatához változatlanul hozzájárulni.

Képzelhető-e szemérmetlenebb lázitása a vallásos érzületnek, mint a mi e sorokból kiri? Hát honnan tudja a lutheránus dánus, hogy a magyar katholikusnak lelkiismeretével a kormány javaslatának ez vagy amaz a paragrafusa ellentétben áll? Miért nem mondja meg, hogy melyik az a paragrafus? Tudtunkkal ama törvényjavaslatokban nem foglaltatik több, mint a mivel a német-, franczia-olaszországi katholikus igenis meg tudja egyeztetni lelkiismeretét. A teljes vallásszabadság, az állam legitim jogainak teljes érvényesülése sohasem sértette a hivő katholikus lelkiismeretét. Szomoru volna, ha az emberi jogok ellentétben állanának a katholikus vallással, hiszen akkor vagy a katholikus népnek, vagy a katholikus kultusznak kellene tönkre mennie.

Egyebekben adunk a Kaas bárónak egy jótanácsot. Tanulmányozza egy kissé behatóbban a katholikus vallás lényegét, akkor nem fog az idézettekhez hasonló ostobaságokat irni, azután tanulgassa meg egy kicsit jobban a saját „heidelbergi kátéját", akkor nem fog az emberi jogok érvényesülése ellen a jezsuitákhoz szegődni és patronusát, a derék Luther Mártont rákényszeriteni, hogy egy hivőjének viselt dolgaitól sirjában megforduljon.

Belföld.

A főrendiház reformja.

Debreczen város közönsége méltó választ készül adni a főrendiház ama provokáló határozatára, melylyel a költségvetés tárgyalásakor, időelőtt nyilatkozott az egyházpolitikai roformokról s azok miatt bizalmatlanságot szavazott a kormánynak. A függetlenségi párti Kiss Albert és dr Bakonyi Samu, a szabadelvü párti Fráter Imre és Maik Endre bizottsági tagok inditványt jelentettek be a május 25-ikére kitüzött városi közgyülésre az iránt, hogy miután a főrendiháznak az 1884. évi VII. t.-cz.-kel megállapitott szervezetében és multkori határozata után nem lehet reményleni, hogy a nemzet által ritka egyértelmüséggel sürgetett szabadelvü reformokat támogassa, — a törvényhozó testület pedig az alkotmányos élet és állami fejlődés megbénitása nélkül nem állhat ellentétben a nemzet közérzületével, irjon fel Debreczen város közönsége a kormányhoz és a képviselőházhoz, a főrendiház reformját sürgetve e feliratának támogatására szólitsa fel az összes törvényhatóságokat. Ez inditványt párt és felekezeti különbség nélkül már eddig hetvennél többen irták alá. Egyhangu elfogadása várható.

Tanügy.

A tanitó-egylet közgyülése.

— Harmadik nap. —

A rendes közgyülés folytatása.

Elnök Mádai Mátyás megnyitván az ülést, röviden ráutal a megállapitott sorrend tárgyaira, hangsulyozván azt, hogy a határozatok meghozásánál az alapszabályok szellemének kell irányadóul szolgálni.

A közgyülés jkönyvének hitelesitésére kinevezi Zárai Odönt, Niedermayer Jánost, Krausz Jakabot és Wéber Józsefet.

Az aradmegyei jegyzők egyesületének képviseletében megjelentek: Mózes M., Papp M. és Popeszku N. tagok, kiket elnök üdvözölt s egyuttal jelenti, hogy a f. hó 31-én tartandó jegyzői egyl. közgyülésre az A. V. T. E. közgyülését meghivja, a melyre Mádai M. elnök vezetése alatt Csik János, Krausz József és Szomoru J. bizottsági tagok küldetnek ki.

Felolvastatik Lakits Vendelnek, az orsz. tan. bizotts. elnökének levele, melyben a hozzá intézett bizalomért köszönetet mond. Tudomásul vétetik.

A főv. tanitók gyüjtőivének körözése, melynek czélja az, hogy Lakitsnak a hazai tanitók adományaiból aranytoll vétessék, elfogadtatik olyképen, hogy a gyüjtést az A. V. T. E. közgyülése 10 frttal kezdi meg.

Uj tagokul Rebmann Károly, Rácskai Matild rendes Handel Janka és Buja Sándor pártoló tagoknak felvétetnek.

Maurer Mihály bemutatja Csák F. egyl. tag módositást nyert uj számoló gépét, mely eltér a régi orosz számológép 10-es rendszertől, mert mindegyik magasabbrendü egységnél csak 9-et szemléltet, ugy, hogy az utána következő magasabbrendü uj egység helyiértéke teljesen s tisztán áll a gyermek előtt. Előadó a gépet jónak és arra elfogadhatónak jelenti ki. A gép terjesztése, használatba vétele czéljából kiküldetik Kovács T., Brenner J., Decsy G., Maurer M., Fischer A., és Schrodt Gy. tagokból álló bizottság.

Ugyancsak Maurer M. bemutatja Aradmegye domboru térképét, mint szemléltető eszközt, politikai felosztás szerint. A sikerült mü felett előadónak elismerést szavaz a közgyülés. A „Hiradó"-ban (hivat. lap) közzétett jelentések, tudomásul vétetnek és Wlacsill K. pénztárosnak 50 frt tétetik folyóvá, a könyvtár gyarapitása czéljából 50 frt utalványoztatik, a felelősség alatt állt tisztviselőknek a felmentvény megadatik.

A jövő évi munkakör megállapitására vonatkozó elnöki javaslat egyhangulag elfogadtatik. Györgyössy azon javaslata pedig, hogy a tisztviselők 3 évre választassanak, elvettetett. Ezután közgyülés a „Társház" felállitását a lehetőség határán belül, a jegyzői egylettel egyetemleg, kimondja, a felszerelészhez szükséges összeget megszavazza, a vezetéssel a központot megbizza.

A gyümölcsfa-nemesités és konyha-kertészetre nézve beadott inditvány végrehajtással a központ bizatik meg.

A tisztviselői kar következőkép alakittatott meg: elnök: Mádai Mátyás, alelnökök: Brusch Alajos és Csik János, ellenőr: Fischer Antal, pénztáros: Wlacsil Károly. A 3 napig tartó munka befejeztével elnök az ülést berekeszti.

A közgyülés befejeztével Szabó László, a „Zóna vendéglő" tulajdonosa az A. V. T. E. egyletet iránta kifejezett tisztelete jeléül villásreggelire meghivta.

Az aktus befejeztével mindenki szállására tért s d. u. 2 órakor megindult a kocsisor és Buttyin előljárósága, a helyi rendező bizottság által kisérve a borossebesi pályaházhoz vonultak, a hol Záray Odön intézett szivélyes bucsubeszédet a lelkes közönséghez, mely a tanitóegylet tagjait oly elismerésreméltó, szives magyar vendégszeretettel a szó szoros értelmében elhalmozta. **Rébusz.**

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 763.5 mm., délután 2 órakor 763.1 mm. **Hőmérsék:** reghel 7 órakor C° + 21.5, délután 2 órakor C° + 24.1. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DK. 5, délután 2 órakor D. 7. **Felhőzet:** reggel borult, délután borult, csepeg. **Csapadék** az utóbbi 24 órában: 0 miliméter.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 25. —

Változó felhőzet. — Eső. — Hősülyedés.

HIREK.

Május 25. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Orbán. — Protestáns naptár: Orbán. — Görög-keleti naptár (május 13.): Gliczeria. — A nap kél 4 óra 14 perczkor, nyugszik 7 óra 40 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinház épület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Belépés dijtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

☞ **Az „Aradi Közlöny"-re** *előfizethetni bármely naptól, egy hóra 1 forintjával, vidéken postai szétküldéssel 1 frt és 20 krajczárral. A fürdőidény alatt a kiadóhivatal pontosan megküldi az „Aradi Közlöny"-t az esetben is, ha az előfizető tartózkodási helyét többször változtatja. Levelezőlapon nyilvánitott kivánságra a kiadóhivatal a lapot 8 napon át dijtalanul bárkinek megküldi.*

— **A hivatalos lapból.** A király Udránszky Lászlót, a kolozsvári tudomány-egyetemen az élettan nyilvános rendkivüli tanárát, ugyanezen tanszék nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— **A nyári nagy hadgyakorlatok.** Az idei nyári nagy hadgyakorlatok előkészületeiről érdekes részleteket irnak Vasmegyéből. A kőszegi katonai intézet termeit, a hol az udvari főszállás lesz, már nagyban rendezgetik a király számára; a német császár részére a Korchmáros Menyhért-féle kényelmes magánházat bérelték ki, mig a szász király Webres István ócsi kastélyában fog lakni. Radó Kálmán főispán a napokban maga járt Kőszegen s ott kibérelte Tuczentaller Lajos házát, melyben Wekerle miniszterelnök, Tisza Lajos gróf, a király személye körüli és Hieronymi Károly belügyminiszter, Jekelfalusy miniszteri tanácsos és Radó főispán lesznek szálláson. Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a honvédkaszárnyában fog lakni. Ezenkivül az udvari kiséret és az idegenek számára, körülbelül háromszáz személyre, foglaltak le lakásokat. A főispán arról is gondoskodott, hogy a hirlapiróknak is kényelmes lakásaik legyenek. A királynak Kőszegen való tartózkodása idejére, a kőszegi rendőrséget a budapesi állami rendőrségből fogják kiegészíteni.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: özv. gyoroki Andrényi Kálmánné szül. Weil Máriának, a ki elhunyt férje, gyoroki Andrényi Kálmán bornagykereskedő emlékére az aradi főgymnásium és főreáliskola ifjusági segélyző egyesületének 100 forintot adományozott, elismerő köszönetét nyilvánitotta.

— **Tanitóképesitő vizsgálatok.** Az aradi állami tanitóképező intézetben az irásbeli tanitóképesitő vizsgálatokat május 25., 26. és 27-én tartják meg. A szóbeli vizsgálatok junius második felében lesznek.

— **Örvendetes esemény a Bismarck-családban.** Bismarck herczeg már-már azt hitte, hogy fiaival együtt ki fog halni az egész Bismarck-család. Bismarck Vilmos gróf házassága ugyanis gyermektelen maradt, Herbert gróf pedig, mint ez ismeretes, sokáig nem akart megházasodni. Nagy volt hát az öröm a Bismarck-családban, a mikor Herbert gróf megváltoztatta szándékát és nőül vette Hoyos grófkisasszonyt. De még nagyobb az öröm most, hogy a család örvendetes esemény előtt áll, a mennyiben gróf Bismarck Herbert neje, egy Fridrichsruheből érkezett hir szerint, áldott állapotban van. Németország volt kanczellárját, a kinek meleg

TÁRCZA.

— Május 25. —

Az örök menyasszony.

(Magyar gentry történet.)

— Irta: **Kemechey Jenő.** —

A csatamezők őrtüze égett.

Fölgyujtott falvak barna füstös lobogványa csapkodott föl az égre.

Tüz volt az égen, a házak tetőin, a szivekben és a szemekben.

A bosszu és a lelkesedés tüze.

Allampolgári és nemzeti szabadságának tudatára ébredt vitézeknek lelkesedése s megrendült, öröklött hatalmukat védők seregének bosszuja pirositá be drága embervérrel a mezőket és az utakat.

Ebben a tüzben égett el, vagy egy vértócsában fuladt meg Kaponyay István, a magyar szabadságharcz egyik ifju guerilla-vezére? nem tudni.

Csak elveszett.

Soha senki nyomára nem akadt.

Abban az időben olyan veszteségek érték a nemzetet, hogy általános gyász közepette hamarosan észre se vették, ki hiányzik az emberek közül?

Sokan hiányoztak: nagyok, elökelők. Ezeknek elvesztét se tartá névszerint számon a megfélemült és késő bánatba borult közönség. Miért tartották volna tehát számon a Kaponyay Istvan emlékét?

Egyszerü, jó módu, alig 23 éves, fiatal földbirtokos volt, aki alig három hóval a világosi tegyverletétel előtt szökött haza Göttingából, a hova a gondos nagybácsi, a bécsi titkos tanácsos rejtette el, nehogy hirt halljon a hazai dolgokról, mert a ki hirt hallott arról a fenséges, magasan szárnyaló lelkesedésről, amely idehaza olcsóvá tette az életet és drágává az édes hazát, annak nem volt az idegenben maradása. Hanem hát Göttingába is elhatott a hir. És Kaponyay, mihelyt haza jött, béreseiből, kocsisai és kanászaiból egy guerillacsapatot szervezett s fegyelmezetlen csapatával vakon belerohant a harczok viharos forgatagába.

Ép oly bátran, vitézül viselte magát, mint igen sok más jó katona s egy véres összeütközés után és egy másik véres összeütközés előtt oltárhoz vezetett egy tizenhétéves leányt, Bolyi Klárikát.

Ifju szivek ezekben a viharos és forró időben hamar egymásra találtak.

Ebben a másik véres ütközetben aztán elveszett nyomtalanul, anélkül, hogy szép menyassszonyának fehér gyöngykoszoruját érintette volna.

A megrenditő tragédiák között ez az eset csak egy megszakadt idyll volt, a melyre rá se gondoltak a megyében.

Csak egy fiatal sziv őrzötte meg emlékét.

Ennek a szivnek a legnagyobb hőse, örök bálványa maradt Kaponyay István mindvégiglen.

Bolyi Klára, a szüz asszony kereste és nem találta meg férjét.

Pedig nem maradt cserjebozót, gazzal fölvert szántatlan ugar, nádas ér és kalokányos tófenék, amit ki nem kutatott volna. Hány temetetlen, oszladozó hullaarczot emelt föl, hogy hősére találjon, de hasztalanul.

Igy csak egy üres koporsót temethetett el a hársak közé. Hanem azt az üres érczkoporsót azért csak ugy végig sirta és vegig csókolta, mintha az örökre elveszett kedvesnek átszurt szive benne lett volna.

A sirt harmatos kis kezeivel maga ültette tele virággal, maga öntözte meg pirkadó hajnalban és a leszállt est homályában.

Körülkeritette aranynyal bevont dárdás hegyü, bronz rácsozattal és büszke márványemléket állitott föléje.

Ez az üres sir s ez a megkoszoruzott márványkő lett az ő oltára, amelynek lépcsőjére mindennap ráborult könyes arczczal s amelyet soha nem hagyott ugy ott, hogy fogadást ne tett volna:

— En édes hitvesem, én bálványom, örökre a tied maradok.

De nem is volt más senkije.

Egyedül állott a világban.

Ennek a sirnak üres koporsója volt az összes rokonsága.

A csöndes emberek észre se vették az üres sirnak ezt a szép özvegyét.

Hanem egyszer, mikor a fájdalmak már kissé csitultak s a megdöbbenés nyomán a

szeretetét családja iránt mindenki ismeri, anyira meghatotta ez a hir, hogy hangos zokogásba tört ki. Egy németországi ujság azt jegyzi meg erre a hirre, hogy a német népnek többsége, az a rész ugyanis, a mely nem fogja elfelejteni, hogy ki az a Bismarck herczeg, szintén örülni fog Bismarck örömének.

— **Apponyi a polgári házasság mellett.** Ez alatt a czim alatt jelezte lapunk az összes magyar lapok közt legelsőbben, hogy Apponyi nősül, és pedig zsidóasszonyt vesz el. A hir nem volt alaptalan. A gazdag Krauszné, Wahrmann René már válik a férjétől, s az erre vonatkozó iratok — mint levelezőnk irja — tegnap érkeztek be a budapesti kir. törvényszékhez. A válást ugyan a férj kéri, de „közös megegyezés alapján" és ennek indokából. Hogy pedig az ellen a nő nem fog kifogást tenni, mutatja az, hogy egyidejüleg ő is kérvényt adott be, melyben bejelenti, hogy a férje által kért és általa is óhajtott válás gyorsabb keresztülvitele érdekében tudatja uj lakhelyét, mely a — Hungária szállodában van. A biróság mai ülésében már ki is adta az idéző végzést. A mi hirünk tehát nemsokára a megvalósulás terére lép, s a hitetlenek előtt is be lesz bizonyitva, hogy a nagy miniszterelnök-aspiráns titokban a polgári házasság mellett van, sőt tudja rendezni a valutát is.

— **Épülnek az uszodák.** Mig előző években már május hó közepén vigan lubiczkolhattunk a habok között, ezidén csak junius hó 4-ére lesznek készen az uszodák, miután a rossz időjárás azok épitését akadályozta, s a tutajkereskedés Zámban csak a mult héten indult meg.

— **A királyné mint zászlóanya.** Fiumé-ból jelentik: A hadastyán-egyesület tegnap tartotta zászlószentelő ünnepét. A zászlóanya, Erzsébet királyné, magyar felirattal ellátott nemzeti szinü szalagot küldött. A zászlóanyai tisztet a királyné képviseletében a kormányzó neje viselte. Jelen voltak a kormányzó, az összes polgári és katonai előkelőségek.

— **Az aradi szerb hitközség** békéje végre valahára teljesen helyreállott. A temesvári püspöki szentszék részéről Dimitrievits Szvetozár ügyész és Drázsity Szvetozár kerületi esperes hétfőn Aradra érkeztek s megejtették a hitközség és Tyoszity János jegyző között felmerült vitás ügyekben a vizsgálatot. Tegnap a vizsgálat befejezése után a szentszék képviselői igen tapintatosan a differenciák békés kiegyenlitését ajánlották. Az egyházközség erre Tyoszityot állásába visszahelyezte, Tyoszity pedig az elnökség ellen irányuló feljelentéseit visszavonta s igy a béke teljesen helyreállott. Kivánatos, hogy tartós legyen. A szentszék küldöttei tegnap utaztak el Aradról.

— **Beszélő számok.** Az elmult hét születési és halálozási arányai elég kedvezőek voltak. Meghalt 27 egyén, és pedig 13 fi, 14 nő; arány 31·1 pro mille. Született 35 egyén és pedig 16 fi, 19 nő; arány 40·3 promille. Járványok szünetelnek; difteritiszben elhalálozott két gyermek.

— **Protestáns leánynevelő intézet.** Nagyváradról irják: A bihari, érmelléki és nagyszalontai ev. ref. egyházmegyék küldöttei ma tartottak Nagyváradon együttes értekezletet az itt felállitandó felsőbb nevelő-intézet ügyében. A nevezett egyházmegyék mindannyian felajánlották áldozatkészségüket. A társadalmi tevékenység sikerét az értekezlet ugy véli biztositottnak, ha meginditására és vezetésére Tisza Kálmánné vállalkozik. Ezért elhatározta az értekezlet, hogy erre Tisza Kálmánnét küldöttségileg fogja felkérni. A küldöttség tagjai lesznek: Szél Kálmán esperes, Balogh Elek dr és Némethy Károly. Azonkivül a társadalmi tevékenység elömozditására központi bizottságot választottak. Tagjai Nagy István érmelléki esperes, Sulyok István nagyváradi lelkész, Balogh Elek dr Némethy Károly és Szemes Imre.

— **Kassaiak tanulmányutja.** A kassai gazdásziskola növendékei tegnapelőtt érkeztek meg Aradra Kovátsy Béla tanár vezetése alatt. Az ifjak tegnap mégtekintették városunk nevezetességeit, többek között a Neumann-féle szeszgyár mintaszerü berendezését, hol a szives házigazda a megszemlélés után pazar tizóraival vendégelte meg a látogatókat. Az ifjak a 13 vértanu kivégeztetési helyét már meg nem látogathatták, miután a délutáni vonattal elutaztak Mezőhegyesre a méntelep és czukorgyár tanulmányozására. Innen 3 napi tartózkodás után Szegedre mennek.

— **A lugosi főgymnázium államositása** immár bevégzett tény. Gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte a főgimnáziumnak állami kezelésbe való vételét. A miniszterium képviseletében Schindler Dénes közalapitványi ügyész és Deáky Sándor miniszteri számvizsgáló már Lugoson voltak, a 100 ezer forintnyi ingót és ingatlant átvették, s a szerződést Krassó-Szörénymegyével megkötötték.

— **Az osztrák diákok sztrájkja.** Az a mozgalom, mely az osztrák diákok között a hadügyminiszter ösmert rendelete miatt megindult, még folyton tart. A sztrájkmozgalmat a tanári testületek is nagyon komolyan fogják fel és mindenfelé a hallgatóságnak adnak igazat. A bécsi egyetem rektora ma délután adta tudtára hivatalosan a diákságnak az akadémiai tanács ez ügyre vonatkozó votumát. Ez az itélet nagyon kedvező a hallgatókra nézve. Az akadémiai tanács ugyanis e hó 18-ikán azt határozta, hogy a rektor magatartását helyesli. A rektor tudniillik az első pillanattól kezdve pártolta a diákok követelését és megigérte nekik, hogy jogos kivánságaik teljesitésére mindent el fog követni. A tanács továbbá kötelességének tartja, hogy a diákság ügyét magáévá teszi, ha törvényes uton, aktaszerüleg bebizonyitják, hogy katonai részről meg akarták akadályozni a diákokat az egyesületekbe belépni, végül elhatározta, hogy ez ügyben vizsgálatot fog inditani. Az akadémiai tanácsnak ez a magatartása nagyon megnyugtatólag hatott a diákságra,

— **Iskolaszéki ülés.** Aradváros iskolaszéke ma délután 4 órakor ülést tartott melyen több fontos ügy kerül elintézés alá.

— **Orbán.** Ma vonul be egy napi tartózkodásra egy meglehetősen rossz hirü fagyos szent, ez e nemben utolsó, Orbán. Tegnap ugyan nagy szél volt nálunk, de azért alapos kilátásunk, hogy a gazdák ezen réme is kellő tisztességtudással és gyorsan utazik el a többi fagyos szent után — nyaralni.

— **Szerelmi dráma.** Véres szerelmi dráma esett tegnapelőtt, levelezőnk értesitése szerint Nagy-Kőrösön. Bödi János csendőrkáplárnak régebb idő óta szerelmi viszonya volt Tóth Julianna özvegyasszonynyal, akit el is akart venni. A fiatal özvegy azonban utóbbi időben, ugylátszik, mást gondolt, jegyet váltott Bagó Gerzson kécskei földmüvessel és a lakodalom május 23-ikára már ki is volt tüzve. A szerelmes csendőrkáplár többször unszolta volt kedvesét, hogy bontsa fel uj frigyét és jöjjön hozzá feleségül, de az özvegy hallani sem akart erről. Tegnap délelőtt a csendőr az utczán találkozott elpártolt szeretőjével; az asszony rosszat sejtett s egy szük mellék-utczában levő korcsmahelyiségbe menekült előle. A csendőr utána ment s azt mondva a korcsmárosnak, hogy valami beszédjök van az asszonynyal négyszemközt, magukra zárta az ajtót. A csendőrkáplár a legkegyetlenebb módon előbb össze-vissza vagdalta kardjával a szerencsétlen asszonyt, aztán szolgálati revolverével halántékán lőtte, mire az asszony meghalt. A gyilkos ezután saját magának irányitotta a fegyvert és a szájába lőtt. Mire a szoba ajtaját betörték, mind a kettő halott volt.

— **Nagylelkü adományok.** Az uj magyar állampolgár, Weitzer János tegnap 600 forintot deponált az aradi polgármesteri hivatalnál jótékony czélokra. Ebből 300 frt jut az aradi árvaház-alap javára, 100 frt az aradi

---

nem szivtépő, de borus rezignáczió terült el a sziveken, egy hir mégis erre a sirra irányitá a közfigyelmet.

Szomoru családi körökben titkon sugdosták, hogy a megyefőnök, valami Stumf Eleázár, előbb gyöngéd szavakkal kisérelte meg az özvegy fátyolt levonni Bolyi Klára bánatos arczáról s utóbb, amikor a szerelmes szavak nem használtak, egyszerüen elhurczoltatta a márványemlék alul.

A megyefőnököt sziven szurva találták meg beamterek a hálószobájában. Kaponyay Istvánné pedig csak a hatvanas évek rövid hajnalhasadása idején került haza a szomszéd vármegyéből, hol egy uri családnál először mint szolgáló, majd szobaleányként s végre mint nevelőnő bujdokolt.

Özvegyi fátyolát nem tette le soha, még akkor sem, mikor öreg vére ezen a fátyolon keresztül tört utat magának.

Rövid időre felcsillant a szabad idők verőfényes napja.

Darutollas kalapban jártunk és kék földü, fehér babos szoknyában.

Pengett a sarkantyu, áradt a hazafias szó csillogó, fodros habu folyója és lelkünkre szállt egy becsületes, hazafias érzés, az igaz ügyért elesettek iránt való kegyelet mély és hatalmas érzése.

Bolyi Klára ujból elfoglalta helyét a halott nélkül való sir fölött.

Némelyek ugy regélték, nem is volt ő a második vármegyében guvernánt, hanem a közeli falvakban bujdokolt s akár a hold szelidfénye mellett növesztette meg az éjszakai árnyékot, akár zivataros hóforgeteg ordittatta meg a farkasokat, Bolyi Klára minden éjjel megjelent a sirnál és szeretettel, gonddal rendbe szedte.

Egy fiatal poeta megható verset irt vigasztalan fájdalmáról. — A költeményt olvasták és szavalták az egész vármegyében.

Volt valami megható és volt valami sajátságos ez örök menyasszony gyászában.

Az emberek kezdettek széles körben foglalkozni vele. Kis idő multán ugy tekintettek reá, mint egy Niobéra, akinek örökké van oka szenvedő arczczal tévelygni a gyógyulók és sarjadzó reményekben vigasztalást talált emberek között.

Sőt az elveszett, könnyü vérü, egyszerü guerilla vezér alakja is folyton nőtt ez örök menyasszony következetes gyásza által.

Akit a Niobe nap-nap után megsirat; az bizonyára nagy és nemes sziv lehetett. — Ez az örök keserv csak egy végtelenül nagy veszteségnek lehet a folyománya.

Koponyay István e gondolatok hátán a megye első hősévé emelkedett. Vitézsége és honszerelméről legendák keltek szárnyra. Eleinte szerény alakban, majd a csaták fél isteneit körülvett fénynek sugárzásával s végre is mindenki meggyőződött arról, hogy Zemplénmegyének Damjanicha senki más csak Kaponyai István volt.

Talán el sem esett a zemplényi révnél, hanem ott akasztották föl őt is Aradnál a tizenhárom előtt, vagy után, vagy között.

Ki tudja?

Mért ne lehetne a nemzet szabadságharczának örök emlékü dicső mártyrjai között elfeledten egy a bodrogközi nemesek közül is.

Bizonyosan ott halt meg ő is a dicsők között s nem vad kozákok lovainak patái gázolták be a lapos rét dugványába.

Ennek az asszonynak gyásza közgyász, ennek az asszonynak vesztesége közveszteség s ez asszony megtagadná a társadalom közös kegyeletét, ha örök menyasszonyságának gyászfátyolát felcserélné egy eluzionos fehér fátyollal.

Hej! pedig üdvösséges szép arcza, csillogó nagy szemei, fehér homloka a fekete gyász alatt, hány ifju szivét lobbantotta tüzre.

Nem ment férjhez, tehát honleány lett: elnöke minden jótékony egyletnek, köztekintély, akinek az alispán is kezet csókol s nem indulhatott meg társadalmi mozgalom, amelynek eredménye biztositásához ne lett volna szükség az ő személyére.

Hazafias hangu, képes lapokban megjelent az arczképe, fején gyászfátyollal s a nagy idők nagy embereinek özvegyen maradt hitvesei levelezésbe bocsátkoztak vele.

Ezek a levelek mind telve voltak a nagy honleány iránt érzett hódoló tisztelettel.

(Vége következik.)

polgári jótékony nőegylet, 100 frt a süketnéma intézet, 100 frt pedig az aradi polgári jótékony egylet számára. A nemes tett önmagában hordja dicséretét.

— **Egy üveg szódavizért.** A hirteleni felindulás ismét szerencsétlenségnek volt okozója. Glasgall Dávid verklisgyerek nyomorúságosan tengeti életét. Házról-házra jár, hogy vele élvezetet, de pénzt szerezzen. Tegnap is együtt járt egy verklistársával, s kapott honorácziókép en egy — üveg szódát. Osztozkodni akartak rajta. Glasgall egy kevéssel többet talált a flaskóból inni, mint amennyi öt megillette volna. Erre aztán kiütött a háboru, s ezenközben az üveg a földreesett, s összetört. A hoppon maradt verklis erre oly dühbe jött, hogy felkapta az éles üvegcserepet, s azt a ruhán keresztül mintegy öt czentiméternyire belevágta Glasgall hátába. A vágás következtében a sebesült összeesett, s csak nagy nehezen tudták magához téritetni. Glasgallt a közkórházba szállitották.

— **Arton elitélve.** Még meg se fogták s már is elitélték. Artont, a Panama-pör bolygó hősét, akit Európa összes rendörségei hiába kutatnak, a párisi esküdtszék elitélte. Csak in kontumacziam, mert Artont, aki már valóságos legenda-hös lett, még most sem sikerült elfogni. Artont a Panama-társaságnál elkövetett sikkasztáson kivül még több bünnel vádolták. Igy a párisi dinamit-társaságtól sikkasztott el nehány százezer frankot, továbbá Sansleroy volt képviselöt, aki véletlenül tudomására jött manipuláczióinak, megvesztegetni akarta, hogy hallgasson. Ez utóbbi két büne fölött a párisi esküdtszék ma tartotta meg a tárgyalást. A esküdtszék a dinamit-társaság kárára elkövetett sikkasztás miatt husz évi fegyházra, Sansleroynak megkisérlett megvesztegetése miatt pedig 400,000 frank pénzbirságra s politikai jogainak öt évi felfüggesztésére itélte. Az itéletet természetesen csak akkor fogják végrehajtani, ha Arton megkerül.

— **Benczy Gyula** nyiregyházi kitünö czigánybandája tegnap este tartotta első hangversenyét a „Fehér Kereszt" nagytermében. A jelenvoltak elismeréssel nyilatkoznak a bandáról. Ma és a következő napokon szintén tartanak hangversenyt.

— **Sulkovszky hg. válópere.** 1888-ban sokat foglalkoztatta a sajtót az az affaire, mely az excentrikus Sulkovszky herczeg és neje, szül. Jäger Ida közt támadt. A herczegné állitólag elmebajos férjét egy döblingi magán gyógyintézetbe internáltatta. A herczegnek egy barátnöje és az egyik ör segélyével regényes módon sikerült megszöknie és Svájczba menekülnie. A herczegné férjének vagyonára gondnokságot kért s dr. Tagányi István aradi ügyvédet választotta gondnokká. Később e gondnok elmozditását kérte azon ürügy alatt, hogy Tagányi hivatalát hütlenül tölti be. Az erre elrendelt vizsgálatnál kitünt, hogy a herczegné állása igazolt nem volt. Minthogy a herczeg Bonnban is bir vagyonnal, a pör az ottani törvényszék előtt folytattatott, és — mint most Bonnból jelentik — Ida herczegné javára dőlt el.

— **Szerelmi dráma egy katonai ruharaktárban.** Egy boldogtalan házasságnak utolsó jelenete játszódott le tegnap Budapesten. Rát Ferencz asztalossegéd neje, született Zsibrik Borbála asszony már hosszabb ideje ismeretségben állott Thallmann Alajos honvédtörzsörmesterrel s a férj e miatt gyakran perlekedett a feleségével, a kire régóta gyanakodott. Tegnap reggel nem tudni mi szándékkal — a férj, karján nejével, megjelent a föruharaktárban s egyenesen Thallmann lakása felé indultak. Külső megjelenésük mit sem árult el, egész nyugodtan beszélgettek. Az örmester ajtaja elött azonban az asszony hirtelen forgópisztolyt rántott elő s mellbe lötte magát, mielött tettében az ura megakadályozhatta volna. A lövés zajára többen elösiettek s Thallmann is kifutott a szobájából. A férj meglátva vetélytársát, halállal vivódó felesége kezéből kicsavarta a forgópisztolyt s rálött az örmesterre. A lövés szerencsére nem talált s mielött Rát ujból lőhetett volna, nehány honvéd a földre teperte. A szerencsétlen asszony ezalatt kiszenvedett. Az esetről azonnal értesitették a rendörséget, melynek kiküldöttje a katonai hatósággal együtt jegyzőkönyvet vett fel, majd Rátot a fökapitányságra vitte. Az asszony holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállitották.

— **Egő erdő.** Kisjenőn, özvegy Ürmény i földbirtokosnak a Valemare-hegyen fekvő erdőségében nagy tüzvész pusztitott. Az erdőt Oprea Nikefor suhancz gyujtotta fel pajkosságból, hogy az erdőégésben gyönyörködhessék.

— **K. m. l.** Dalolva vonult végig a városon egy fiatal emberekből álló csapat. — A véletlenül ott lábatlankodó rendör elébük toppan.

— Csendesebben daloljanak az urak, mert nagy lesz a lárma!

— Mi köze hozzá?

— Nekem semmi, az mán igaz, de hát mér vagyok itt poszton? . . .

— **Zsidók a török hadseregben.** Lassan bár de mégis mozog a föld. Konstantinápolyból irják ugyanis, hogy nemrégiben a szultán palotájába hivták a förabbi helyettesét és a szultán fontos elhatározását adták tudtára, azt ugyanis, hogy ezentul a zsidókat is bevonják a török hadseregbe. A szultán ezzel a tényével a zsidók iránt érzett jóindulatnak akart kifejezést adni, mivel tudvalevő, hogy mohamedánon kivül, még a legnagyobb veszedelem idején sem vettek föl mást katonául. A rabbik első pillanatban meghökkentek a szultán e jóakaratától, de csakhamar, alapos tanácskozás után, abban állapodtak meg, hogy a szultán ajánlatát készséges örömmel fogadják.

— **Öngyilkos huszár.** A Nagykikindán állomásozó 3. huszárezred egyik legénye, Robitsek közhuszár, a ki az altisztképző tanfolyamnak egyik hallgatója volt, a fölött való bujában, hogy a tanfolyamot nem végezte eredménynyel s nem lép elő altisztnek, a laktanyában felakasztotta magát. Társai már csak élettelen holttestét metszették le.

— **Koch tanár házassága.** Koch Róbert tanár a világhirü bakteriológus, a mióta a tuberkolozis gyógyitásával felsült, nem nagy kedvteléssel folytatja tudományos buvárlatait, hanem annál nagyobb érdeklödéssel fordult a szinházi élet, különösen pedig a szinházak nőtagjai felé. Ezek között talált egyet, a Berliner Teater naiváját, a ki az öreg emberre olyan nagy hatást tett, hogy nejétől elvált és most a nálánál negyven esztendővel fiatalabb szinésznőt fogja nöül venni. Az érdekes hölgy neve, Fernbrück Hedvig. Mint szinésznő nem sok babért aratott, mert épenséggel nem tartozott a közönség kedveltjei közé. A tudós tanárt hiába kérték a gyermekei és az unokái, hogy álljon el a szándékától. A válópert megnyerte, de kötelezték, hogy évdijat biztositson a nejének.

— **Szabaduszás passzióból.** A pünkösdi ünnepek alatt egy kedélyes társaság arra határozta el magát, hogy felhasználva a meleg levegőt, távuszást rendez Paulistól Aradig. El is indultak vig hangulatban, egy csolnak kiséretében. A viz csobogott, s a lábak merészen rugdostak a folyékony elemben, startoltak egész Mondorlakig — hárman, (a negyedik már előbb felmondta a barátságot a viznek!) itt azonban a viz kellemetlen voltáról való értekezés után csolnakban vonultak Aradig, persze nem — bornélkül!

— **A legujabb „szentkép."** Oláh fanatikusok számára Lucaciu László — mint a szegedi lapok irják — a következő „szentképet" rendelte meg önmagáról egy szegedi fotografusnál: Ott áll egy vasrács mögött, természetesen elzárva, kezében egy könyv, abban egy lap, melynek csücske kilátszik és azon olvasható a czim: Tribuna. Ugy látszik, számos nézőre számit a rács mögé zárt oroszlán (?), mert 300 példányban rendelte meg a fényképet.

Hymen.

Mayer Gusztáv, az aradi és csanádi vasutak fiatal, derék tisztviselője tegnap délelött fél 11 órakor esküdött örök hüséget a minoriták aradi templomában Vaszil István várnagy kedves és bájos leányának, Ilonka kisasszonynak.

Sport.

+ **Az aradi lövészegylet** által f. évi május hó 21. és 22-én tartott verseny-dijlövészet eredménye a következő volt. A mély lövésekre kitüzött dijakat nyerték a két elsöt Kotz Károly és Heincz Gábor legjobb négyes lövéssel, a két 2-at Scherhag Jakab és Löwinger Gyula 4-es lövéssel. A körtáblára kitüzött dijakat nyerték: a két elsöt Magyari Ferencz és Heincz Gábor, a két 2-at Domonkos Lajos és Weisz Dávid, a két 3-at Kotz Károly és a két 4-et Heinz Gábor és Löwinger Gyula.

Találókat lőttek az álló czéltáblán:

	Szeg	4-es	3-as	2-ős	1-es
Kotz Károly	—	1	11	18	17
Heintz Gábor	—	1	10	19	20
Scherhag Gyula	—	1	6	9	7
Löwinger Gyula	—	1	7	11	9
Magyari Ferencz	—	—	9	18	16
Domonkos Lajos	—	—	7	11	9
Weisz Dávid	—	—	5	7	9

+ **Az országos tornaverseny** második napján a versenydijak kiosztása alkalmával csupán azon tanintézetek nevei lettek felolvasva, a melyek a kötélhuzás-versenyben győzteseknek itéltetvén, ez alapon elismerő oklevélre igényt szereztek. A végrehajtó-bizottság értesülésünk szerint a versenybiróság a katonai rendgyakorlatokban és a játékokban résztvett iskolák kitüntetése fölött a legközelebbi napokban fogja a verseny szinhelyén nyert benyomások alapján itéletét meghozni és az eredményt az oklevéllel kitüntetendő intézetek névsorának közlése mellett nyilvánosságra juttatni.

+ **A szegedi gazdasági egyesület pünkösdi lóversenye**, mint táviratban jelentik, az ottani huszártisztikar részvételével rendkivül nagy érdeklödés mellett ment végbe a következő eredménynyel. Egyleti dij, 1600 méter. A 200 koronás első dijat Erdélyi János Czintrája nyerte. Szegedváros zárt versenydija 1600 méter. Első Juhász István Czigánya. A sikverseny egyleti tiszteletdijára első László Mihály Bimbója, lovagolta br. Podmaniczky huszárfőhadnagy. Ezután ügetőverseny volt magánfogatokkal. Első volt ifj. Vojnits Pista szabadkai fogata; második Rónay Aladár (Kis-Zombor.) Szeged város nyilt verseny-dija 400 korona. Első dij Dobó Imre Livnója. Akadályverseny hölgyek dijára. Első Puska József huszárhadnagy Vadcsókája Viszkidenszky hadnagy által lovagolva. Vadászverseny huszártisztek számára. Első Katona József örmester Hódija; második Rimóczy szakvezető Zótája.

Mulatságok.

Május 27. Az aradi kir. fögymnasium ifjuságának majálisa (Csálai erdő.)

Junius 1. Az aradi hadász- és hadastyán-egylet juniálisa. (Csálai erdő.)

Junius 4. A magyarvárosi asztaltársaság juniálisa (Csálai erdő.)

(=) **A diák majális.** Az aradi kir. fögymnázium és reáliskola ifjuságának majálisa az idén is — mint eddig — ki fogja vonzani a csálai erdőbe az ifjuság barátait s a szabad természet ölén mulatni szerető közönséget. Azok számára, akik családjaik és ismerőseik részére uzsonnát szándékoznak magukkal hozni, a rendezőség gondoskodott arról, hogy az esetleg magukkal hozandó borért és egyéb italokért, amennyiben palaczkokban hozatnak ki, semmiféle zaklatásnak kitéve ne legyenek. A majálisra szóló meghivók legnagyobb része már szétküldetett, mindazonáltal nagyon valószinü, hogy egynehányan azok közül is, akik rá igényt tarthatnak, technikai vagy közlekedési nehézségek miatt nem kapták azt kezeikhez. A rendezőség ez uton is felkéri az ifjuság minden barátját, hogy tekintet nélkül a meghivó megküldésére, vagy véletlenségből származó elmaradására, — a majálist megjelenésükkel megtisztelni sziveskedjenek.

(=) **Az aradi dalegyiet** e hó 28-án vasárnap a városliget nagytermében 25 éves jubileuma költségeinek fedezésére választékosan összeállitott müsoru hangversenynyel egybekötött fényes tánczvigalmat rendez, a melyre már a meghivók is szétküldettek. A dalárok a vigalom napján délután 6 órakor zászló

alatt, zeneszó mellett vonulnak ki az elnök lakásáról a ligetbe. A rendezőség Zemplényi Sándor elnöklete alatt a következőkép alakult: alelnök Hamedli Ferencz és Tóth Mihály, titkár Borhegyi Károly, pénztárnok Striberny János, ellenőr Brezovits János, bizottsági tagok Steigerwald Alajos, Porczán Lajos, Varga József, Steindl Károly, Joó Károly, Maichin József, Halota János, Knizse Imre, Weinberger F. és Georgiades János. A hangversenyt Nagy Sándor karnagy fogja dirigálni. Belépti jegyek ára: előre váltva személyjegy 40 kr, családjegy 1 frt 20 kr, este a pénztárnál személyjegy 70 kr, családjegy 1 frt 50 kr. Jegyek előre válthatók: Marx és Fejér, Brunner C., Maresch Alajos, Domcnkos testvérek és Dürr testvér urak üzletében. Kezdete este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. A dalegylet mulatságára máris sokan készülnek s igy a fényes siker nem fog elmaradni.

Szinház, irodalom és müvészet.

* **Délutáni premiere.** Négy nap óta folyton „utaznak" a nagyváradi nyári szinkörben, szombat estétől egész ma estig mindig az „Utazás a föld körül 80 nap alatt" járja, hol kisebb, hol nagyobb közönség előtt. A monoton „vigéczelés"-eket csak az ünnepnapok délutánján változták fel a féláras előadások, amelyek közül a pünkösd hétfőn előadott darab két okból tarthatott igényt nagyobb publikumra. Egyrészt mert az „Ördögüző huszártiszt"-et ez alkalommal adták Nagyváradon először, másrészt pedig a darab szerzője, helyesebben magyarra forditója nem más, mint Rónaszéky Gusztáv jeles komikus, a társulat müvezetője, ki csupa szerénységből X. Y. Z.-t iratott a szinlapra és délutáni bolondságnak deglarálta az érdekes bohózatot, amely kaczagtató jeleneteivel, ügyes meséivel az esti előadások publikumának is müélvezetet nyujtana. A darabban nagyobb szerepük van Tárnoki Gizának és Tompának, kik mind a ketten nagy igyekezettel játszották. Sajnos, csak a Tárnoki igyekezetét koszoruzta siker.

CSARNOK.

A bölcsőnél.

— Daudet Ernő. —

A Champs-Elisé egy három emeletes nagy pompás termében egy ifju lány ült a bölcsőnél. Morrain Simone körülbelül husz éves; vonásairól jóság és leiki nemesség tükröződik; termete erő és előkelőségre vall; semmi sem hiányzik szépségéből. Csak akarnia kellett és mindenki szerette.

A kis ágyban, melyet őriz, egy gyermek alszik. A fehér-csipke-takaró szabályos, csendes emelkedése a gyermek nyugodt álmát jelzi. A kicsi teremtés majdnem elhagyta a földet, melynek még csak álom országában él. Vissza akart költözni az örök béke honába. De a felette virrasztó megmentette. Már egy hete virraszt a bölcsőnél.

Most is az ablakon beözönlő halvány hajnali fénysugár ébren találta. Az éjilámpa világa homályosul és Simone még mindig a bölcsőnél ül Midőn pedig a kis ágyra veti tekintetét, mély sóhajok hagyják el formás keblét és nagy szemeiben a könyek csillognak.

Ebben a pillanatban, lábujjhegyen, lámpával kezében, a dajka jelent meg a szobában.

— Még mindig alszik? — kérdezte halkan.

— Alszik és látszólag nyugodtan. A jó isten segélyével meg van mentve. Feküdjék le, én tovább őrködöm mellette.

— Az asszony még nem tért vissza?

— A mint látja, nem.

— Már tegnap reggel óta nincs honn! Nem találja ezt a kisasszony . . . különösnek, mikor tudja, hogy gyermeke veszélyesen beteg?

— Az asszony falun van, szólt megerőltetéssel Simone és az est beköszönte előtt nem térhet vissza Párisba. Én elő voltam erre készülve.

— Az már más. Akkor nem szóltam semmit. De előttem mégis különös, hogy az asszony az utóbbi napok alatt folyton távol van. Egy anya, anyja egy beteg gyermeknek és . . .

Simone a fecsegöt egy haragos pillantással elhallgattatta. A dajka lábujhegyen, mint jött, elhagyta a szobát, de meg nem álhatta, hogy az ajtóban ezt ne dörmögje:

— Igen bizony, bizony, nagyon különös.

A bájos leány ujra egyedül maradt. A dajkának mégis igaza lehet, mert az alig lépte át a küszöböt, midőn ujra egy nehéz sóhaj hagyta el keblét.

— Szegény atyám, szólt maga elé, te oly jó, oly gyöngéd vagy és ez a nő oly mélyen megkeserit, megcsal.

Szemei előtt feltárulnak a mult képei. Régi, de feledhetetlen emlékek. Edes anyját látja halálos ágyon, midőn ő még 12 éves gyermek volt; látja atyjának könyeit és keservét, hosszu gyászát, midőn a szerető anya, a jó feleség jobb létre szenderült. A Fransheé-Comte várkastély kriptához volt hasonló.

Azután látja magát a zárdában, eleinte nagyon szomoruan az atyjátóli válás miatt, de azután vigasztalva lett az apáczák kedves bánásmódja által. Ő ezeket a szép, békés napok emlékét hiven megtartotta emlékében, mert e nyugalmas életet megháboritotta egy nő.

Egy reggel, időnkivül a beszélő-szobába hivták, hol nagy meglepetésre atyját találta, karján egy szép asszonynyal.

— Edes gyermekem, szólt Morrain hozzá, midőn megölelte és megcsókolta, azért jöttem, hogy neked egy kedves ujságot mondjak. Miután elérkezett az idő, hogy neked a szülői hajlékba és ezzel a nagyvilágba kell térned, gondolkoznom kellett egy védőről és ennek folytán elhatároztam magamat. hogy ujra nősülök. Öleld meg anyádat és köszönd meg, hogy ilyen szépet és jót valasztottam. Ő, leirásom után, már is szivből szeret.

— Igen, gyermekem én szeretlek és hiszem, hogy szerelmem hasonló érzelemmel fog találkozni! én anyád helyét fogom pótolni.

Ezek a három év előtti emlékek Simonne keblében uj fájdalmakat idéztek elő. Ez az uj asszony azt igérte, hogy egy anya helyét fogja pótolni. De hát lehet egy édes anyát pótolni? S ha lehet is, nem ilyen kaczér, szivtelen teremtés teheti.

— O nem szerelemből megy atyámhoz, igy gondolkozott az ifju leány akkor, hanem nevéért és vagyonáért.

Es nem csalódott. Sejtelme beteljesült.

Simone csakhamar belátta, hogy az igért szeretet elmaradt és a kastélyban nincs szerető hitves, gondos anya, nemes jellemü asszony, hanem a helyett van egy fennhéjázó, mulatni szerető és érzés nélküli nő.

De egy napon ugy látszott mégis megváltozott természete. Ez napon lett egy fiu gyermek anyjává. Hanem alig lábadt fel e betegágyból, elhagyta fiának bölcsőjét és a vigalmak árjába dobta magát. Bál és szinház képezték mindennapi mulatságát és gyermekét teljesen magára hagyta. A kis fiunak azonban, kit anyja szivtelenül elhagyott, Simone lett őrző angyala. Halálos betegségéből is az ifju leány mentette meg kicsi öcscsét. Igy történt, hogy Simone most egyedül ült a bölcső mellett.

*

Hirtelen az atyja lépett a szobába. A besugárzó hajnali fény mellett atyjának szemében és halvány arczán a fájdalom világos nyoma tükröződött.

— Mi történt, atyám? Mi bajod az égre? kérdé atyjához lépve és aggódva a leány.

— Oh, gyermekem, édes gyermekem! rebegte ő fuldokolva és megtörten egy székbe rogyott.

Simone atyja kezében egy összegyürt levelet vett észre.

— Micsoda levél az, édes atyám?

— Ez a levél . . .? Ezt a levelet a nyomorult nő irta, ki engem hütlenül elhagyott. Bocsáss meg gyermekem, hogy fiatalságod előtt ilyen nyilatkozatot kell tennem.

— A te fájdalmad az enyém is, jó atyám, s igy mindent kell tudnom, a mi fájdalmadat okozza.

Morrain pirulva, szégyenérzettel és kintól szakgatott hangon beszélte el leányának a levél tartalmát, melyben nemcsak a nő feledkezett el hitvesi kötelességéről, de az anya is, mert szivtelenül elhagyta gyermekét.

— S mi most a szándékod? kérdezte aggódva Simone.

— Megpróbálom feledni a gyalázatost . . . Eleinte az volt a szándékom, hogy megölöm a csábitót és azután a nőt. De meggondoltam magamat. Nem érdemli meg, hogy bünbe keveredjem miatta. A csapás halálosan találta szivemet és most melletted akarok nyugodtan meghalni.

Simone gyöngéden körülkarolta atyja nyakát és szeretetteljes hangon mondta:

— Te élni fogsz, drága atyám.

Morrain felemelkedett és menni akart, de Simone visszatartotta és a bölcsőhöz vezette.

— Öleld meg gyermekedet, folytatta ő.

— Nem. Még látni sem akarom annak a nőnek gyermekét!

— A te fiad is! mondta Simone.

Irtózattal nézett a bölcsőre és azután elrohant. A leány ismét egyedül maradt.

— Az egész világ elhagyott, ártatlan kisded, susogta a bölcsőre hajolva Simone, az anya, az apa, de én mindvégig melletted maradok, pótolni törekszem őket és soha sem hagylak el.

Táviratok.

Kitüntetés.

Budapest, május 24. (Saját tud. táv.) A király Hödl Henrik kataszteri főmérnököt nyugalmaztatása alkalmából a koronás aranykereszttel tüntetté ki. A hivatalos lap közelebbről közli ezt a kitüntetést.

Wekerle Bécsben.

Budapest, május 24. (Saj. tud. táv.) Wekerle ma este rövid tartózkodásra Bécsbe utazott. Vasárnap visszatér, hogy a förendiház hétfői ülésén részt vehessen.

A kereskedelmi bank gyülése.

Budapest, május 24. (Saját tud. táv.) A kereskedelmi és iparbank részvénytársaság rendkivüli közgyülést tartott, melyben felszámolási bizottságot választottak. A heves közgyülés délelőtt 11-től délután 3 óráig tartott.

Uj tőzsdei tanácsosok.

Budapest, május 24. (Saját tud. táv.) Az áru- és értéktőzsde 16-án 12 uj tőzsdetanácsost választott, kik közül három ellen peticzionálni fognak, mivel a magyar nyelvet nem birják.

A porosz felső oktatás bajai.

Berlin, május 24. (Saj. tud. táv.) A felső oktatás reformja, melyet nemrég Poroszországban keresztülvittek, a gyakorlati végrehajtásnál nagy nehézségekbe ütközik. Ama tanulók száma ugyanis, kik az egyévi önkéntességi jog megszerzésére előirt képesitő vizsgánál megbuktak, felülmul minden várakozást, elanynyira, hogy kérelmet intéztek a közoktatásügyi miniszterhez a fennálló szabályok enyhébb alkalmazása érdekében.

Berlin, május 24. A Tageblattnak jelentik Párisból: A külügyminiszter biztositotta Herbette nagykövetet, hogy a franczia kormány egy perczig sem hitt annak lehetőségében, hogy egyáltalában válaszolt volna oly indiskrét kérdésre, mint a milyen a Baumbaché volt. Herbette kétségkivül megmarad állomásán.

Olasz kabinetválság.

Róma, május 24. (Saját tud. távirata.) A király csak Bonacci igazságügyér lemondását fogadta el, a többi miniszterekét nem. A király megbizta Giolittit a kabinet kiegészité-

sével. Eula senator elfogadta az igazságügyi tárczát.

—

Rampolla pápai titkárnál.

Róma, május 24. (Saját tud. távirata.) A »Pester Lloyd« munkatársa meglátogatta Rampolla pápai államtitkárt, ki hangsulyozta a kuria kiváló rokonszenvét Magyarország iránt, amit tanusit Vaszary kinevezése is bibornokká. Az egyházpolitikai kérdésekben szigoruan a hitelvekhez tartja magát s — amint mondja — nem érdemelte meg a magyar kormánytól ezen dogma sértő eljárást. Hasonló eset volt a spanyolokkal is. Ott találtak modus vivendit. Ámbár a reformokat behatóan ismeri, csak az anyakönyvekről szólott, melyet sok tekintetben egyházellenesnek tart. Reméli, hogy sikerülni fog békés megegyezés.

—

Vaszary a pápánál.

Róma, május 24. (Saj. tud. távirata.) A római pápa ma délelőtt fogadta Vaszary Kolost, Magyarország biboros herczegprimását.

—

Poroszok és lengyelek.

Posen, május 24. (Saj. tud. táv.) A második lengyel választógyülést is, melyen jelöltet akartak állitani, a rendőrség kénytelen volt feloszlatni, mivel az ellenpárt oly pokoli zajt csapott, hogy senki sem tudott szóhoz jutni.

—

Franczia-német ölelkezés.

Toulonse, május 24. (Saj. tud. táv.) A tanulók kifütyültek egy sportsmant ki az osztrák tanulókat megsértette, a miből verekedés támadt, melynél többen sulyos sérülést szenvedtek.

—

Gázrobbanás.

Orleans, május 24. (Saj. tud. távirata.) A czirkusban tegnap gázrobbanás történt, mely nagy kárt okozott. Hatan sulyosan megsérültek.

—

Arany gőzös.

New-York, május 24. (Saj. tud. táv.) Csütörtökön egy millió dollár aranyat szállitanak Európába.

—

Vizjelzés.

1893. évi május hó 24-én reggel 7 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás czimétr.
Branyicska	+ 19°	borult	+ 188
Arad	+ 18°	derült	+ 67
Makó	+ 21°	felhős	+ 210
Szeged	+ 20°	derült	+ 386
Gyoma	—	—	—

A + jel a 0 felotti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. május 24.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Közgazdaság.

= **Vesztegzár.** A földmivelésügyi magyar kir. miniszter legutóbb kibocsátott rendelete folytán, az egész ország területéről ezentul Kőbányára csak akkor lehet sertéseket szállitani, ha azok a feladási állomáson legalább tiz napig felügyelet alatt állottak, a mire a vásári felügyelőség tartozik vigyázni, és ha ugy a feladási, mint pedig a leadási állomáson nem — mint eddig — a hatósági, hanem az állami állatorvosi vizsgálatán tulestek. Mindezen intézkedések oka a Kőbányán a sertések közt nagyban elterjedt száj- és körömfájás.

Szeszüzlet.

— Május 24. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 54.50, kicsinyben 55.— hordó nélkül, per 100 liter % be'eértve 35 frt fogyasztási adót.

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, május 24. d. u. 5 óra.

Gabona		Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Szállitási	Buza	bánsági	lanyha	8.40— 8.80
		tiszavidéki	„	8.55— 9.10
		pestvidéki	„	8.50— 9.05
		fehérmegyei	„	8.50— 9.05
		bácskai	„	8.55— 9 10
		észak-magyarországi	„	—.——.—
	Rozs	—	szilárd	7.40— 7.55
	Árpa	takarmány	lanyha	6.30— 6.55
		égetni való	„	6.70— 6.80
		sörfőzdei	„	7.05— 8.55
	Zab	—	szilárd	7.30— 7.65
	Tengeri	bánsági	lanyha	—.——.—
		másnemü	„	5.35— 5.40
	Káposzta-repcze		lanyha	—.——.—
	Köles	—	szilárd	4.30— 4.60
Szabadraktárban tárolt	Buza	tavaszra	szilárd	8.66— 8.68
		junius 1894	„	—.——.—
		őszre	„	8.40— 8.42
	Tengeri	május-junius 1894	szilárd	5.38— 5.40
		szept-október 1893	„	5.49— 5.51
	Zab	Budapest sz. tavaszra	szilárd	6.54— 6.56
		Budapest sz. őszre	„	—.——.—
	Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	lanyha	15.50—15.60

Kis lotto.

Brünni:

58, 50, 12, 48, 78.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza**
távollétében a szerkesztésért felelős: **ifj. Gily Ede.**

Nyilttér.*

NYILATKOZAT.

Az „Arad és Vidéke" czimü ujságban folyó hó 18-án egy közlemény jelent meg e czimmel: Brutális tanitó.

Az igazság érdekében kötelességemnek tartom a magam részéről kijelenteni, hogy M.-Bodzáson mint tanitó 14 év óta müködöm s azóta egyszer sem lettem az iskolaszék által megintve, sem a tek. kir. Tanfelügyelőségnél feljelentve.

Iskolámban nem szoktam senkit szidni, sem földhöz verni és ugy taposni, ezt még nem látta senki, és nem is fogja látni.

A mult napokban én az én saját gyermekeimet büntettem meg — természetesen egy bizonyos határig. a meddig apának szabad és nem tovább — mert Fekete Sándor mint nagyapa a gyermekeimet nagyapai szeretetével annyira elrontotta, hogy nekem mint édesapának már szót sem akarnak fogadni. Tanitás után, ha azt mondom gyermekeimnek, most bementek az iskolába és leczkéteket megtanuljátok, akkor a gyermekeim azt várják, mikor megyek ki, hogy ne lássam meg őket, mindjárt elszöknek nagy apjukhoz, hol azután szabad nekik tenni, mit ők akarnak. Én ezt megmondtam Fekete Sándor ipamnak, hogy ne engedjenek meg a gyermekeimnek mindent, mert igy elrontják őket, hogy nekik is a feje-tetejükre nőnek, nekem pedig nagyon nehéz lesz őket felnevelni. Ezt beismerte Fekete Sándor maga is, hogy ő náluk a gyermekek bizony sohasem tanulnak. Arra vonatkozólag, hogy az ő unokái egyrészben árvák, ezt magam is beismerem, de nem azért, hogy nincs ki nevelje őket, hanem azért, mert Fekete Sándor mint nagyapa, az anyai vagyonból körülbelől kizárta őket. Azt is irja, hogy gyermekeimet agyon verem. Lássa, én még életemben nem bántottam senkit, csak magamat védtem meg, nevezetesen 1891. évben, mikor Brenner József egy juniális alkalmával minden előzetes szóváltás nélkül nyilvánosan megtámadott és a fülemet megharapta, mely dolog akként intéztetett el, hogy Brenner József 1891. év junius 21-én lakásomon két tanuval, nevezetesen Fekete Sándor földész és Vágó György csendőr-őrsvezetővel megjelent, kik előtt személyesen tőlem bocsánatot kért. En megbocsátottam neki, mely körülmény jegyzőkönyvbe vétetett, s általunk, valamint a tanuk által is aláiratott. Ezen jegyzőkönyv a tekintetes kir. Tanfelügyelőséghez két példányban beküldetett, hol is 422/891. szám alatt tudomásul véve jóváhagyatott. Ezen jegyzőkönyvek egyik példánya kezeim között van. Miután ez ügyre érdemlegesen csak most alkalmilag válaszolok, erre nézve külön is megkérem a tek. Szerkesztő urat, hogy e néhány sor irásomnak is folytatólagosan becses lapjában helyt adni sziveskedjék.

Visszatérve a dologra, megjegyzem, hogy ön hozzám éjnek idején 10 óra után, mikor már ágyban nyugodtam, illuminalt fejjel jött veszekedni — ez különben szokása a hivatalnokokkal — akkor én azt mondottam, hogyha szükséges lesz, máskor is megbüntetem gyermekeimet, de nem mint tanitó, hanem mint apa; hogy ön a 70 évhez közel áll és rosszul értett meg, én arról nem tehetek.

A brutális szót pedig egyenesen visszautasitom, miután ön nem is tudja értelmezni azt, ha csak valami nadrágos-féle ember önnek azt meg nem magyarázza, kire ön jelenleg is az oroszlánbőrt reá adta, de elfelejtette azt, hogy ha megszólal, a hangjáról mindjárt reá ismer az ember. . . .

Hiszem, hogy eljő az idő, hogy maga mint nagyapa az ön unokái, az én saját gyermekeim érdekében is meg fogja mondani, hogy ez ujságolást más tétette önnel. Végül, hogy gyermekeimet egyszer sem kelljen megbüntetni, s hogy ne legyen, ki őket a nevelésben elrontsa, — ne vegye rossz néven, ha ezután nem eresztem önökhöz, mint nagyszülőkhöz, hogy a csikókat ott kergesse és a lóra felültessék, hogy a béressel, vagy a nagybátyjával elmenjen lovat fedeztetni, — és ezért kérem ne is haragudjék.

Tisztelettel kérem a tekintetes Szerkesztő urat, hogy ezen közleményemet a közönség tájékoztatása végett is — nehogy azt gondolja valaki rólam, hogy én a tanitványaimmal durván bánok a tanteremben, vagy bárhol is — becses lapjában, az „Aradi Közlöny"-ben közölni sziveskedjék.

M.-Bodzáson, 1893. év május hó 20-án.

Egész tisztelettel:

Prazsák Mihály,
tanitó.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Ma, 1893-ik évi május hó 25-én
és a következő napokon esti 8 órakor

a „Fehér Kereszt" szálloda
kertté alakitott udvari helyiségében, eső esetén

a nagyteremben

BENCZY GYULA
Nyiregyházáról,
jelenleg a leghiresebb czigány zenekar által

HANGVERSENY

rendeztetik,

mely alkalommal a kitünően betanult zenekar a legkedveltebb zenedarabokat fogja előadni.
Számos látogatásért esd

tisztelettel:

Pohl Károly.

NYILATKOZAT.

Melynek alapján én alólirott az aradi gör.-kel. szerb egyházközség bizottsági tagjainak jelenlétében ezennel ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy mindazon feljelentéseim, a melyeket a helybeli kir. Törvényszék bünfenyitő osztályánál megtettem, téves informáczión alapulnak és azokat nem csak ez uttal visszavonom, hanem az illető biróságnál meghatalmazottjaim által visszavonatni fogom, továbbá visszavonom mindazon sértő kifejezéseket, a melyeket ifj. Prodánovics Döme ellen az „Aradi Közlöny" 1893. évi 116. számában nyilttérben válaszként közöltem.

Kelt Aradon, 1893. évi május hó 23-án.

Dr. Dimitrievits Szvetozár, tanu. **Tyószity Gy. János.**

Drázsity Szvetozár, tanu.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

1067 | 893. pm. 380 1—3.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségénél egy 960 frt, fokozatos előléptetés esetén egy 780 frt évi fizetéssel kapcsolatos adóügyi számtiszti állás választás utján betöltendő lévén, azokat akik ezen állásokra pályázni óhajtanak s az 1883. évi I. t.-cz. 19. §-ban megjelölt minősitéssel birnak és az adó kezelésben való jártasságukat igazolni képesek, felhivom, hogy pályázati kérvényüket hozzám 1893. évi junius hó 13-ig benyujtsák.

Arad, 1893. május 12.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

9138 | 893. 1—3

Hirdetmény.

Az ipari, kereskedelmi vagy bárminemü haszonhajtó foglalkozásból eredő kereset 1893. 1895. évekre való megadóztatására vonatkozólag szerkesztett III. oszt. kereseti adó kivetési javaslatok azzal tétetnek f. hó 23-án kezdődő 8 napi közszemlére a városi adóügyi osztály 2. számu helyiségében, hogy azokat mindenki betekinthetvén, bármely javaslat elleni kifogásait a 8 nap leteltével összeülendő adókivető bizottság előtt élőszóval megtehesse.

A foglalkozási A. B. C. rendben eszközlendö adókivetés megkezdésének napja, valamint a naponkint tárgyalás alá eső adótárgyak sorrendje szokottan hirlap utján és a városház hirdető tábláján fog közzététetni,

Arad, 1893. május 23.

A városi tanács.

7445 | 893. 1—3

Hirdetmény.

A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 11. §-a értelmében a folyó 1893. évre kivetett I., II. és IV. oszt. kereseti adó az állandó illetményes állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselők, alkalmazottak és nyugdijasok IV. oszt. kereseti adója, tőkekamat és járadékadó, ugy ezek, valamint az ingatlan birtokok általános jövedelmi pótadójára, továbbá az 1893—1895. év tartamára való érvénnyel kivetett házbéradóra vonatkozó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében azon czélból tétetnek a városi adóügyi osztály 2. számu helyiségében folyó évi május hó 23-án kezdődő 8 napi közszemlére, hogy azokat bárki megtekinthetvén, ugy a saját mint a más adózóra kivetett adók elleni kifogásaikat, a hivatolt t.-cz. 16. §-a, illetve 18. §-a értelmében azon adózók, kik a kifogásolt adónemmel már az előző évben is megrovattak a lajstromok közszemlére tétele napjától, azon adózók pedig, kik a kifogásolt adóczimen ez évben először rovattak meg, ezen adónak adókönyvecskéjükbe történt előirása napjától számitott 15 nap alatt a közigazgatási bizottsághoz czimzett bélyegtelen kérvényben előadhassák,

Ha a kérvény I. II. oszt. kereseti adó, föld és házbéradó vagy ezek pótadója ellen irányul, akkor a polgármesteri hivatalban, ha pedig tőkekamat, vagy IV. oszt. kereseti adó ellen irányul, a kir. pénzügyigazgatósághoz nyujtandó be.

Erről azzal értesittetik az adóköteles közönség, miszerint az elősorolt adónembeli sérelmes kivetés ellen a fentebb megjelölt kérelmezési határidön tul beadandó kérvények a 73911 | 884. számu pénzügyminiszteri rendelet értelmében tárgytalanul fognak visszaadatni.

Az ipari, kereskedelmi vagy bárminemü haszonhajtó foglalkozásból eredő jövedelem 1893—895. évekre való megadóztatására vonatkozólag szerkesztett adójavaslatok ugyancsak f. hó 23-án kezdődö 8 napi közszemlére azzal tétetnek a városi adóügy osztály helyiségeiben, hogy azokat mindenki betekinthetvén, bármely javaslat elleni kifogásait a 8 nap leteltével összeülendő adókivető bizottság előtt élőszóval is megtehesse.

Aradon, 1893. május 19-én.

A városi tanács.

8338 | 893. 376 1—3

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi II. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi II. adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési dijjal együtt, nemkülönben netalán régibb ipartestületi dij, egyházi adó, illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-dij, és utadó tartozásaikat azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régibb dij- és adótartozásaik azonnal, a f. évi II. adórészlet pedig május hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási dijak felszámitása mellett fognak behajtani és pedig oly módon, hogy a II. adórészletre nézve május hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adó- és hadmentességi-dij hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatositásától számitandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Araden, 1893. május hó 15.

A városi tanács.

6753 | 893. 3—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. pénzügyministeriumnak 2767 | 893 sz. a. intézvénye alapján, városunk közönségének tudomására hozzuk, hogy a korona értékre szóló magyar és ansztriai veretü bronz érmek 1893 évi április 1-én hozattak forgalomba, a nikel érmek pedig május 1-től kezdve fognak forgalomba hozatni.

Ezen érmek a törvény értelmében névértékükben, és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknél az egy filléresek fél, a két filléresek egy, a tiz filléresek öt, a husz filléresek tiz ausztriai értékü krajczárral számitva fogadandók el.

A magán forgalomban senki sincs kötelezve bronz érmeket 100 fillér vagyis 50 o. é. krnál, nikel érmeket öt o. é. forintnál illetőleg tiz koronánál nagyobb összegben fizetésképp elfogadni.

Az állami és egyébb közpénztárak bronz és nikel érmeket öt o. é. forintig illetőleg tiz koronáig terjedő összegben elfogadni tartoznak.

Arad 1893 évi april hó 29-én.

A városi tanács.

29076. sz. *M. kir. államvasutak.*

Hirdetés.

Osztrák-magyar szénforgalom. — (Dijszabási pótlékok kiadása.)

F. évi május hó 1-től való érvényességgel az I. füzethez a III-ik, a 2-ik és 3-ik füzethez egy-egy II-ik számu pótlék kerül kiadásra.

Eme pótlékok az általános határozmányok módositását, továbbá hnlyesbitéseket, a 2-ik füzetet illetőleg uj állomások és a 3-ik füzetet illetőleg a cs. kir. déli vasut és győr-sopron-obenfurti vasut állomásokkal való forgalomban uj dijtételek felvételét tartalmazzák.

Ezen pótlékok a részes vasutaknél megszerezhetők.

Budapest, 1893. április hó 18-án.

A m. kir. államvysutak,
306. 1—3. *az érdekelt vasutak nevében is.*

5014/893 kh. sz. 322. 2—3.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott hogy a külvárosokban de különösen Pernyáva területén, a tüzelő helyiségekből kiszedett perjét az utczára, némelyek az udvarra dobják.

Minthogy ezen meggondolatlan ténykedés igen könnyen tüzveszélyt idézhet elő, de köztisztaság szempontjából sem türhető, elrendelem hogy a perjét az udvaron külön e czélra ásott kis átmérőjü gödrökben helyezzék el s minden egyes alkalommal szorgosan fedjék be.

Az ősz beáltával az igy elhelyezve volt perje trágyázásra felhasználható.

A kiknek háza előtt udvarában vagy kertjében ezen hirdetmény kelte után kidobott perje találtatni fog az 1879 XI. t. cz. 141 §. alapján és értelmében fognak büntettetni.

Arad, 1893 április 22-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

2529/893 318. 3—3

Hirdetés.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter urnak 1892. évi február 4-én 93530/1891 és 1893. évi január hó 24-én 6136 sz. a. körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy a katonai háromszögelési jegyek vagy gulák továbbá az alap vagy szintezési oszlopok és á szintezési magassági jegyek, nem különben az 1891 évi 41-dik tcz. negyedik szakasza alapján a kataszteri földmérés czéljából létesitett oszlopok és egyébb jelzök megrongálása vagy megkárositása azok minemüségére való tekintet nélkül a kapitányi hivatalnak azonnal tudomására hozandók és a kapitányi hivatal által jövőre egyenesen és kizárólag a m. kir. háromszögméreti számitó hivatalnak (Budapesten I. kerület Vár Verböczy-utcza 7 szám) lesznek bejelentendők.

Mindazok kik a fentebbjelzett katonaság háromszögelési vagy a polgári hatóság kataszteri jelzöi vagy megrongálják vagy eltávolitják s más helyre helyezik vagy áthordják és megsemmisitik kihágást követnek el s azért az illetékes biróság által szigoruan fognak büntettetni.

Arad, 1893. évi január 24-én

A városi tanács.

20446. sz. *M. kir. államvasutak.*

Hirdetmény.

Értesitjük a t. ütazó közönséget, hogy a Nyékládháza-budapesti vonatról a gyöngyösi és egri szárnyvonalakra ugy szintén a 408 sz vonattal Miskolczon át Kassa, Fülek és Szerencs felé utazók egy vonattal fognak Budapestről továbbittatni.

Budapest és Hatvan között azonban a 407 és 408 számu vonatok vasárnap és ünnepnapokon továbvá is két részben fognak közlekedni, miért is felkérjük a t. utazó közönséget, hogy saját kényelmének szempontjából és az első rész tultömöttségének elkerülése végett az ezen napokon Hatvanig utazók mindig a 408 számu vonat második részét használják.

Bubapest, 1893. április hó 17-én.

297. 1—3. **Az igazgatóság.**

7251 | 893. 367 1—3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. pénzügyminiszteriumnak 1170 | 93. sz. körrendelete nyomán értesitjük a város közönségét, hogy az osztrák veretü egyesületi tallérok és egyesületi kettős tallérok a magán forgalomban csak 1893. évi május 31-ig, — az állami pénztárak és hivataloknál folyó évi junius 30-ig fogadtatnak el, még pedig a tallér 1 frt 50 kr., a kettős tallér 3 frt értékben, s hogy 1893. évi junius hónap 30-ika után ezen érmek anyag értékük megtéritése mellett sem el nem fogadtatnak, sem át nem váltatnak.

Arad, 1893. évi április hó 29-én.

A városi tanács.

3927 | 893. 289 2—3

Hirdetmény.

Az ország északnyugati részének szarvasmarha állományában több helyütt járványosan uralgó ragadós tüdőlobb betegség mielőbbi gyökeres kiirtása céljából megalkotott 1893. évi II. t.-cz. é annak végrehajtására 8000 | VI. 8 | 893. sz. alat. kibocsájtott utasitás alapján felhivom a város közönségét, hogy a birtokukban lévő, vagy gondozásuk alatt álló szarvasmarhák egészségi állapotát a legéberebb figyelemmel kisérjék, és a marha állományban észreveendő belső betegülési esete észrevéve, a beteget azonnal elkülönitsék, és az a kapitányi hivatalnál vagy az állatorvosoknál bejelenteni kötelességüknek tartsák, hogy a betegállat megvizsgálása és annak eredményéhez képest a szabályszerü eljárás elrendelhető legyen.

A ki marháján észre vett belső betegülési esetet eltitkolja, vagy annak azonnali bejelentésé elmulasztja s csak később, midőn a betegség má több állatot is meglepett, jelentik be, kihágást követ el és a cselekmény vagy mulasztás minőségéhez képest az 1888. évi VII. t.-cz. 152—15 §-ai értelmében büntettetni fognak.

Aradon, 1893. évi ápril 13.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Egészen ujonnan berendezve! **Fürdőidény tartama május—szeptember!** Villamos világitás!

A leggazdagabb

SZÉNSAVAS VASAS FORRÁSOK

(József és Mihály-forrás.)

A női bántalmak, vérszegénység, sápkór, hólyaghurut és vesfövény, aranyeres bántalmak, gyomor és bélhurut, idegbajok ellen kiváló orvosi tekintélyek által ajanlva.

Szénsavas vasas meleg (pezsgő) tükörfürdők, egy külön e czélra emelt uj épületben, a legkényelmesebben berendezve nők és férfiak számára. Láp (mór)-fürdők. Calorisator-fürdők. Mindennemü kádfürdők. Uszoda a természetes források fölé emelve, (17°—18° C. fokra melegitve.) Kellemes égalj. Jó, olcsó lakások. Kitünő kiszolgálat és jó étkezés. Naponta többször zene. Este villamos világitás a parkban.

Állandó fürdőorvos: Dr. Sántha György.

BUZIÁS

gyógyfürdő

vasuti állomás **LUGOS.**

Zónajegy Budapest-Orsova.

Magyar kir. államvasutak.

Minden vonathoz elegáns társaskocsik személyenkint 1 frt, magánfogatok személyenkint frt 1.50 a fürdőigazgatóság által kirendelve.

Hidegviz gyógyintézet és Kneip-kura Buziáson.

Tekintettel a fürdőző-közönség azon részére, mely a hidegviz-kurát, főleg a Kneip-kurát kivánja használni, Buziás-fürdőn is ez idén egy külön e czélra épült és szakszerüen berendezett vizgyógyintézet létesült, hol a **vizgyógymód és Kneipp-kura** müveleteein kivül **massage, villanyozás, villamos fürdők** is alkalmaztatnak. Külön gyógy-étrend. Jól képzett fürdőszolgák és fürdőszolganők.

A vizgyógyintézetnek e téren már régóta előnyösen ismert szakorvosa és vezetője **Dr. FAJTH PÉTER.**

A Buziási József- és Mihály-források vize nemcsak mint kitünő gyógyviz ismeretes, de óriási szénsavtartalmánál fogva a legkellemesebb hüsitő italul is szolgál. — Mindennemü felvilágositással, nemkülönben prospektusokkal szolgál a

396 3—6 **fürdőigazgatóság Buziáson (Temesmegye.)**

SCHLICK - FÉLE VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

254. 8—18. Gyár és irodák: **VI. Kerület, külső váczi-ut**

Városi iroda és raktár: **Podmaniczky-utcza 14.** | Fiók-raktár: **Kerepesi-ut 77.**

Göz- és járgánycséplő- készületek,

számos első díjakkal kitüntetett

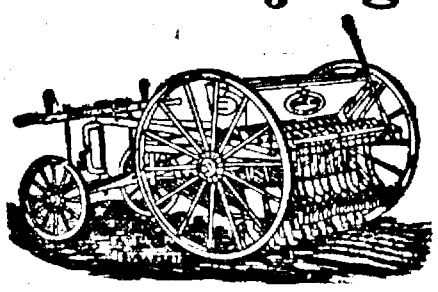

szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekék,

mélyitő- és egyetemes aczél-ekék,

eredeti SCHLICK és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,

valamint

Schlick-féle szab. „HALADÁS“ sorbavetőgépek.

Takarmánykészitő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemü gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató-gépek ós fükaszáló gépek, szállitható mezei vasutak stb. Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

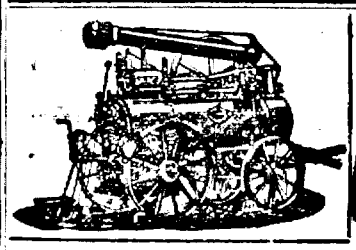

Gőzcséplésre

legjobban ajánljuk

saját gyártmányu kitünő

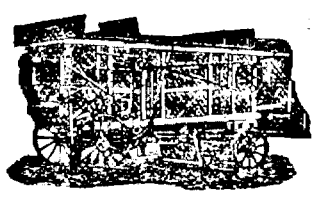

gőzmozgonyainkat és gőzcséplőgépeinket

kifogástalan szerkezetért és munkáért, **tökéletes kicséplésért** és valamennyi gabonafajnak **teljesen piaczképes tisztitásáért a legnagyobb munkaképesség mellett** teljes felelősséget vállalunk. Valamennyi gépünk igen czélszerü biztonsági készülékkel, **jelentékenyen meghosszabbitott szalmarázókkal, szabadalmazott zsáktartó készülékkel,** a mozgonyok **eltörhetetlen vizmutató üveggel, tartalék kézi szivattyuval, kemény fel- és leeresztő készülékkel, puskázott gőzhengerrel, önmüködő hengerolajozó szivattyuval, dörzsfékkel stb.** vannak ellátva. A kazán **6** légkörnyi szabályos nyomásra készült. 107 15—15

Kitünő bizonyitványok, rendkivül olcsó árak. — Kimeritő ajánlatokkal készséggel szolgál:

UMRATH és TÁRSA mezőgazgasági gépgyára Budapest, Váczi-körut 60.

Bizományi raktár Lészai és Társa uraknál Debreczen.

Kézi és járgányos cséplőgépek, resták és mindennemü gazdasági gépek nagy választékban.

Elhizás

és a belső szervek elzsirosodása

nehéz lélegzetvétellel, vérkeringési akadálylyal, szivgyöngeséggel együtt, különös életrendi szabályok követése nélkül is gyógyitható a

REDUKCIO-LABDACSOK

használatával, rendeli Schindler Barnay dr. cs. tanácsos, fürdőorvos Marienbadban és készitik a marienbadi „Adler“-hez czimzett gyógyszertárban. Kapható minden gyógyszertárban.

Egy doboz ára 2 frt. Vidéki megrendelések 2 frt 20 kr. előleges beküldése mellett bérmentve vagy utánvétellel küldetnek.

KAPHATÓ:

RING LAJOS

„Angyalhoz“ czimzett gyógyszertárában Aradon,

11 10—12 **Asztalos Sándor-utcza I. sz.**

6959—1893.

Hirdetés.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. minister ur 19746 | 893 sz. a. rendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy a német birodalmi kormány részéről az Ausztriából és Magyarországból Németországba szállitándó állati nyors termények után ez idő szerint származási bizonyitványok nem követeltetnek.

Arad 1893 ápril 22.

A városi tanács.

394 | 893. gazd. sz. 369 1—3

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Maros-utcza délkeleti sarkán a főuti 41. számu telek mellett fekvő 190 □-ölnyi teleknek eladása iránt folyó évi május hó 29-én délelőtt 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár □-ölenkint 10 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. évi május hó 8-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lőcs Rezső,

aljegyző.

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatársaság“ könyvnyomdája